

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zpráva o průběhu a zkušenostech z realizace 6 čtenářských dílen

Název projektu :	Čtenářské dílny pro jazykovou komunikaci
Registrační číslo projektu :	CZ.1.07/1.1.00/56.0054
Realizátor projektu :	Střední škola a Základní škola Lipník nad Bečvou, Osecká 301
Třída :	9. třída ZŠ praktická
Počet žáků + věková skupina :	8 žáků / 4 chlapci + 4 dívky Věková skupina: 15-16 let
Zpracoval/a :	Mgr. Taťána Peterková
Datum:	11.12.2015

Čtenářské dílny probíhaly v 9. ročníku ZŠ praktické. Ve třídě byli žáci s rozdílným zdravotním znevýhodněním, handicapem a také různou mírou čtenářské gramotnosti.

V první čtenářské dílně, Veletrh knih, si žáci dle vlastního výběru vybrali knihu, která je zaujala. K výběru měli jen krátký čas a překládané knihy byly pro různé úrovně čtenářů. Společně jsme si popovídaly, proč sáhli právě po této knize. Odpovědi byly zajímavé: *Na titulní stránce byl pes a psy já mám rád. Kniha je psaná velkými písmeny, špatně vidím. V knize je mnoho barevných obrázků. Tato kniha mi nepřipadá tolik dětská.* Následně jsem

žáky vyzvala k vlastní, tiché, četbě, kdy jsme si předem určili a sepsali pravidla k dílně čtení. Žáci se pohodlně usadili ke čtení a začali knihou listovat a začali se do vybraného úseku v knize. Při počátečním čtení v této první dílně měli někteří žáci problém si vybrat text a soustředit se na četbu, jsou to žáci, kteří nejsou zvyklí číst – nečtou si, slabí čtenáři. Dlouho jim trvalo, než se začali soustředit k četbě, zklidnili se, nerozhlíželi se okolo sebe, nerušili spolužáky. Po ukončení četby společně diskutujeme o přečteném textu. Žáky vyzývám k ústním odpovědím na otázky, byly napsány na tabuli. Společně ústně jsme vypracovali doporučenou osnovu zápisu knihy do čtenářského deníku.

Závěrem vypracovali pracovní list. V pracovním listě odpověď žákyně na otázku: „*Co je to čtenářská gramotnost?*“ odpověděla: „*Když člověk umí číst knihy a získává nové informace a dokáže informace použít v životě.*“

Otázka: *Napiš alespoň tři důvody, proč je dobré, když lidé umí dobře číst?*

Odpovědi žáků: *přečtu si pohádku, napíši dopis kamarádovi, čtu malému bráškovvi,.....*

Ve druhé čtenářské dílně jsme četli knihu od Jessie Williamsové - **Eliška a opuštěné štěně**. Všichni žáci měli k dispozici vlastní knihu ke čtení. Při seznámení s knihou (titulní strana a při listování v knize), kdy žáci měli klást otázky, jsem jim musela být zpočátku nápomocna, ale postupně se rozvinula diskuze otázek a odpovědí. Jeden položil otázku a druhý odpověděl, kdo odpověděl, zase položil otázku...Při vlastním společném hlasitém čtení četli všichni žáci podle svých možností a schopností. Otázky k čtenému textu jsem nechala sepsovat žákyni, která je výbornou čtenářkou. Otázky kladla žákům sama a odpovědi žáci vyhledali v textu, když ji neznali. Následně jsme si společně zrekapitulovali obsah přečtené kapitoly. V pracovním listě žáci měli písemně převyprávět děj kapitoly. Písemný projev je pro mnohé žáky hůře zvládnutelný.

Referát žáka o knize - kapitole: „*V knize se píše o Elišce. Eliška jde na farmu. Tam jsou zvířata. Farma je ve městě.*“

Na referát o knize zůstalo velmi málo času, žáci dokončili referát následující hodinu.

Ve třetí čtenářské dílně jsme pracovali opět s knihou od Jessie Williamsové - **Eliška a opuštěné štěně**. Všichni žáci měli k dispozici zase knihu ke čtení. V úvodu dílny žákyně třídy přečetla referát o „První kapitole“ z knihy. Žáci pozorně naslouchali a velmi kladně vyhodnotili její referát. Všichni žáci se aktivně zapojili do společné rekapitulace. Vypracování pracovního listu nebylo pro mnohé žáky problémem a nevyužili ani knihy. Všichni bezchybně odpovídali na otázky číslo 1., 2., 3., 4. a 5. Jsou to jednoduché otázky s jednoslovnými odpověďmi. V ostatních otázkách 4 žáci chybovali. Nepodařilo se jim vyhledat všechna jména lidí z farmy - 2 žáci, neúplně popsali místo, kde se farma nachází – 1 žák, 3 žáci nenapsali, čím přivítali

Elišku na farmě. V této čtenářské dílně byl kladen důraz na porozumění textu, schopnost vyhledávání informací a reprodukování obsahu textu, tyto metody výuky se žákům velmi dařily. Písemné úkoly zvládají s chybami.

Ve čtvrté čtenářské dílně jsme pracovali s knihou od Ericha Kästnera - **Luisa a Lotka**. Všichni žáci měli k dispozici knihu ke čtení. Žáci si listovali v knize a učitel zapisoval postřehy žáků na tabuli. Po přečtení 1. kapitoly učitelem (sedám si do blízkosti žáků, aby si žáci dobře zvykli na pravidla čtenářských dílen) žáci navrhovali název této kapitoly, například: *Tábor u jezera. Setkání Luisy a Lotky. Dívčí tábor. První den v táboře*. Při četbě učitele žáci sledovali text v knize. Další kapitolu četli žáci. Četli po odstavcích a vždy se snažili shrnout jednou větou obsah odstavce. V následujícím čase jsme odpověděli ústně na otázky kladené učitelem. Závěrem žáci vypracovávali pracovní list. Někteří zaměnili v popisu Luisu za Lotku a Lotku za Luisu.

Popis dívek:

Lotka – Körnerová, z Mnichova, žije s maminkou, upletené copy

Luisa – Palffyová, z Vídně, žije s tatínkem, kudrnaté vlasy

V páté čtenářské dílně jsme četli také knihu od Ericha Kästnera - **Luisa a Lotka**. Všichni žáci měli k dispozici knihu ke čtení. Učitel v krátkosti zopakoval děj knihy. V následujícím průběhu hodiny četli žáci dané úryvky z knihy, vyhledávali čtené úseky v knize podle stran, s tím neměli žádný problém, hůře se jim dařilo vyhledávat čtenou část na straně. Po přečtení správně odpovídali na otázky, nemýlili se. V pracovním listě 3 žáci pracovali samostatně s knihou. Ostatním jsem napomáhala s vyhledáváním odpovědí, tyto žáci pracovní list nevypracovali celý do konce vyučovací hodiny, byl pro ně náročný.

V šesté čtenářské dílně jsme pracovali s knihou od Karla Čapka – **Dášenska čili život štěněte**. Všichni žáci měli k dispozici knihu ze školní knihovny. V této čtenářské dílně jsme pracovali se čtenářskými kostkami – kostky mám dvě upravené, žlutou s červenými tečkami a žlutou s modrými tečkami, otázky pod čísla a barvami na kartách. Tato část se žákům líbila, byla velmi hravá. Po přečtení otázky nevěděl-li daný žák odpověď, odpovídal jiný. Při společné četbě druhé kapitoly žáci vymysleli název: „*První dny štěněte*“.

V pracovním listě se žáci seznámili s hrou – doplňovačkou *Pětílístek*, kterou jsem jim musela vysvětlit. Nespisovné slovo vyhledali. Přirovnání našli podle nápovědi. Čtvrtý a pátý úkol bylo delší psaní, ústně jim to jde lépe. Tajenka se všem dobře luštila. Skládání slova bylo komplikované, složit měli slovo růst.

Čtenářské dílny jsou přínosem pro slabé i velmi slabé čtenáře, bylo by dobré žáky rozečíst a udržet je při četbě. Ve třídě se nachází několik dětí s nízkou úrovní čtenářské gramotnosti,

kteřé budou v rozvoji svého čtenářství potřebovat výraznou podporu. Každý jednotlivý žák rozvíjí své čtenářství na té úrovni, která je pro něj v danou chvíli nejpřínosnější. Čtení se neobejde bez trpělivosti, porozumění nastává v případě náležítého i dlouhodobého soustředění, v co nejklidnější atmosféře.

Dílny čtení rozdělují na aktivity před vlastním čtením, na vlastní tiché nebo hlasité čtení a aktivity po četbě, reakce na přečtený text formou ústní, nebo písemnou. Do dílen čtení vkládám aktivity, které jsou pro žáky nové, postupně, aby to bylo pro žáky zvládnutelné. Často nás limituje 45 minutový rozsah vyučovací hodiny, při dostatku času bychom mohli důkladněji pracovat s texty, porozumět textu, vyhledávat a vyhodnocovat informace, reprodukovat obsah textu, rozlišovat subjektivní a objektivní informace,...

Závěrem každé dílny poděkuji všem žákům za odvedenou práci.